

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Μ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗΣ
(1935-1997)

Ὁ Νικόλαος Μ. Παναγιωτάκης, ἀπὸ τοὺς διαπρεπέστερους βυζαντινολόγους τῆς μεσαιωνικῆς καὶ ἀναγεννησιακῆς περιόδου, ἐκλεγμένος τακτικὸς καθηγητὴς ἀπὸ τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1970, βρέθηκε στὸ Πανεπιστήμιο Ἰωαννίνων τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1971, στὰ πρῶτα βήματα τῆς ἀκαδημαϊκῆς του σταδιοδρομίας. Ἀπὸ τότε, καὶ γιὰ δεκαεπτὰ ὀλόκληρα χρόνια, ἀφιέρωσε ἕνα μεγάλο μέρος τῆς δραστηριότητάς του, παράλληλα μὲ τὸ διδακτικὸ του ἔργο, στὴν ἐδραίωση καὶ στὴν ἀνάπτυξη τῶν Βυζαντινῶν καὶ Μεταβυζαντινῶν Σπουδῶν στὸ Πανεπιστήμιο Ἰωαννίνων καὶ ἔθεσε τὰ θεμέλια στὴ συγκρότηση τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Σπουδαστηρίου Μεσαιωνικῆς Φιλολογίας καὶ Βυζαντινῆς Ἱστορίας, τὴν ὁποία κατέστησε μιὰ ἀπὸ τίς πλουσιότερες βυζαντινολογικῆς βιβλιοθηκῆς τῆς χώρας. Ὑπῆρξε Κοσμήτορας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς καὶ ἀνάδοχος καὶ Διευθυντὴς τῆς «Δωδώνης». Ἐνα μεγάλο μέρος τῆς δραστηριότητάς του ἀφιέρωσε ἐπίσης στὴν ἴδρυση, στὴν ἐδραίωση καὶ στὴν ἀνάπτυξη τοῦ Πανεπιστημίου Κρήτης, στὸ ὁποῖο μετεκλήθη τὸ 1988, δίνοντας ἰδιαίτερο βάρος στὸν ἐμπλουτισμὸ τῆς βιβλιοθήκης τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς. Ἀναλαμβάνοντας τὸ 1989 τὴ διεύθυνση τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου Βυζαντινῶν καὶ Μεταβυζαντινῶν Σπουδῶν τῆς Βενετίας (εἶχε ἐκλεγεῖ ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν τὸν Μάρτιο τοῦ 1987), κατόρθωσε σὲ σύντομο σχετικὰ διάστημα νὰ τὸ ξαναζωντανέψει ἐρευνητικά, ἐκπαιδευτικά καὶ διοικητικά.

Ὁ Νικόλαος Μ. Παναγιωτάκης ἀσχολήθηκε συστηματικὰ μὲ τὸ μεσαιωνικὸ ἑλληνισμὸ, τὴ μεσαιωνικὴ καὶ νεότερη ἱστορία τῆς Εὐρώπης (ἰδιαίτερα μὲ τὴν Ἀναγέννηση καὶ τὴ Μεταρρύθμιση), τὴ δυτικὴ μεσαιωνικὴ λογοτεχνία, τὴν ἱστορία τοῦ θεάτρου καὶ γενικότερα τὴν ἱστορία τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ. Κεντρικὸ ἀντικείμενο τῶν ἐπιστημονικῶν του ἀναζητήσεων καὶ τοῦ πλούσιου συγγραφικοῦ του ἔργου ἀποτέλεσε, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ Βυζαντινὴ Φιλολογία, ἡ σπουδὴ τῶν δύο αἰώνων ποὺ ἀκολούθησαν μετὰ τὴν ἄλωση, σὲ ἑλληνικὸ ἀλλὰ καὶ σὲ εὐρωπαϊκὸ ἐπίπεδο, γιὰτὶ πίστευε ὅτι ἡ ἐπιβίωση τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ κερδήθηκε κατὰ τὴ διάρκεια τῶν αἰώνων αὐτῶν καὶ ἰδιαίτερα τοῦ πρώτου.

Ἡ ἐργογραφία πού ἀκολουθεῖ εἶναι ὅσο τὸ δυνατόν πληρέστερη. Οἱ τυχόν παραλείψεις πού ὑπάρχουν θὰ θεραπευθοῦν σὲ μεταγενέστερη παρουσίαση, ὅταν θὰ ἔχει ὀλοκληρωθεῖ ἡ μελέτη τῶν καταλοίπων του.

1. Τὸ τοπωνύμιον Πελεκαπίνα, *Κρητικὴ Ἔστια*, τ. 4 (1952), τεῦχος 33-34, σσ. 66-68.
2. Τοπωνυμικά τῆς Κρήτης. I: Λοῦμα, II: Ροῦμα, *Κρητικὰ Χρονικά*, τ. Ζ' (1953), σσ. 194-200.
3. Φιλολογικά καὶ διορθωτικά εἰς τὸ Κρητικὸν Θέατρον ἐκ τῶν καταλοίπων τοῦ Σόλωνος Βογιατζάκη, *Ἀθηνᾶ*, τ. ΝΗ' (1954), σσ. 343-355.
4. Ποδότας - ἀποδότης. Διορθωτικά εἰς χωρίον τοῦ Ἐρωτοκρίτου, *Κρητικὰ Χρονικά*, τ. Θ' (1955), σσ. 490-503.
5. Βιβλιοκρισία: Φαίδωνος Μπουμπουλίδου, Τὸ πρότυπον τοῦ Ζήνωνος, *Ἀθῆναι* 1955, *Ἀθηνᾶ*, τ. ΝΘ' (1955), σσ. 309-318.
6. Θεοδόσιος ὁ Διάκονος καὶ τὸ ποίημα αὐτοῦ «Ἀλωσις τῆς Κρήτης», ἐκδοσις Ἑταιρίας Κρητικῶν Ἱστορικῶν Μελετῶν (Κρητικὴ Ἱστορικὴ Βιβλιοθήκη ἀρ. 2), Ἡράκλειον Κρήτης 1960, σσ. 1-192 (διατριβὴ ἐπὶ διδακτορίᾳ).
7. Βιβλιοκρισία: Giorgio di Pisidia poem. I. Panegirici epici, a cura di Agostino Pertusi (Studia Patristica, 7 Heft), Ettal 1960, *ΕΕΒΣ*, τ. Α' (1960-1961), σσ. 604-616.
8. Ὁ ἑορτασμός τῆς χιλιετηρίδος ἀπὸ τῆς καταλήψεως τῆς ἀραβοκρατούμενης Κρήτης ὑπὸ Νικηφόρου Φωκά. Τὸ πρῶτον Διεθνὲς Κρητολογικὸν Συνέδριον ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης, *Byzantion*, τ. XXXI (1961), σσ. 555-562.
9. Ζητήματά τινα τῆς κατακτήσεως τῆς Κρήτης ὑπὸ τῶν Ἀράβων. I: Ἡ χρονολογία, II: Ὁ τόπος τῆς ἀποβάσεως, *Κρητικὰ Χρονικά*, τ. ΙΕ'-ΙΣΤ' (1961-1962) (Πεπραγμένα τοῦ Α' Διεθνoῦς Κρητολογικοῦ Συνεδρίου), τεῦχος Β', σσ. 9-41.
10. Ἐπετηρὶς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν, τ. ΛΑ'. Εὔρετήριον τόμων ΙΑ'-Λ', Ἀθῆναι 1962, σσ. ε'-ς' (Εἰσαγωγικά ὑπὸ Ν. Β. Τωμαδάκη), σσ. ζ'-ι' (Σημείωμα τοῦ συντάξαντος) + 1-313.
11. Ἀθως. Ἱστορία, Θρησκευτικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία, τ. Α', Ἀθῆναι 1962, σσ. 859-889.
12. Νέον χειρόγραφον τῆς μονῆς Ἀπανωσήφη, *Κρητικὰ Χρονικά*, τ. ΙΖ' (1963), σσ. 7-15.
13. Κρήτη. Ἡ παιδεία ἐπὶ Ἐνετοκρατίας καὶ Τουρκοκρατίας, *Μεγάλῃ Παιδαγωγικῇ Ἐγκυκλοπαίδεια*, λῆμμα Νῆσοι ἑλληνικαί, τ. 4 (1964), σσ. 110-115.
14. Λέων ὁ Διάκονος Α': Τὰ βιογραφικά. Β': Χειρόγραφα καὶ ἐκδόσεις, *Ἀθῆναι*.

- ναι 1965, σσ. α'-δ' + 1-140 (ανάτυπο από την *ΕΕΒΣ*, τ. ΛΔ' (1965), σσ. 1-138· πρβλ. και σ. 433: Παροράματα και προσθήκαι).
15. Βιβλιοκρισία: Θησέως Στ. Τζαννετάκου. Τὸ Πρακτικὸν τῆς Λατινικῆς Ἐπισκοπῆς Κεφαλληνίας τοῦ 1264 καὶ ἡ Ἐπιτομὴ αὐτοῦ. Κριτικὴ ἔκδοσις αὐτῶν, ἐν Ἀθήναις 1965, *ΕΕΒΣ*, τ. ΛΔ' (1965), σσ. 372-384.
  16. Ἴταλικὲς Ἀκαδημίαι καὶ Θέατρο. Οἱ Stravaganti τοῦ Χάνδακα, *Θέατρο*, τεύχος 27-28 (1966), σσ. 39-50.
  17. Φύλλα χειρογράφου τῆς Χρονογραφίας τοῦ Λογοθέτου (ἐλληνικὸς κῶδιξ Σεραγίου ἀρ. 37) ἐν τοῖς καταλοίποις Βασ. Μυστακίδου, *ΕΕΒΣ*, τ. ΛΕ' (1966-67), σσ. 259-278.
  18. Βιβλιοκρισία (στὰ ἀγγλικά): Eugenii Panormitani Versus Iambici, edidit, italice reddidit, commentario instruxit Marcellus Gigante, Palermo 1964 (Istituto Siciliano di Studi Bizantini e Neoellenici, Testi 10), *Journal of Hellenic Studies*, τ. LXXXVI (1966), σσ. 299-300.
  19. Βιβλιοκρισία: Μαρίας Νυσταζοπούλου, Ἡ ἐν τῇ Ταυρικῇ Χερσονήσῳ πόλις Σουγδαία ἀπὸ τοῦ ΙΓ' μέχρι τοῦ ΙΕ' αἰῶνος. Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ μεσαιωνικοῦ ἐλληνισμοῦ τῆς Νοτίου Ρωσίας, Ἀθήναι 1965, *ΕΕΒΣ*, τ. ΛΕ' (1966-67), σσ. 409-411.
  20. Βιβλιοκρισία: Pseudo-Kodinos. *Traité des Offices*. Introduction, texte et traduction par Jean Verpeaux, Paris 1966, *ΕΕΒΣ*, τ. ΛΕ' (1966-67), σ. 412.
  21. Βιβλιοκρισία: Vita di Sant' Elia il Giovane. Testo inedito con traduzione italiana pubblicato e illustrato da Giuseppe Rossi Taibbi, Palermo 1962 (Istituto Siciliano di Studi Bizantini e Neoellenici, Testi 7), *Ἑλληνικά*, τ. 20 (1967), σσ. 212-222.
  22. Ἐρευναι ἐν Βενετίᾳ, *Θησαυρίσματα*, τ. 5 (1968), σσ. 45-118.
  23. (μὲ Alfred L. Vincent), Νέα στοιχεῖα γιὰ τὴν Ἀκαδημία τῶν Stravaganti, *Θησαυρίσματα*, τ. 7 (1970), σσ. 52-81.
  24. (μὲ Alfred L. Vincent), Συμπληρωματικὰ περὶ Κονταράτων κ.ἄ., *Θησαυρίσματα*, τ. 8 (1971), σσ. 87-94.
  25. Gareth Morgan, Τὰ ἐμβλήματα τοῦ «Ἐρωτοκρίτου». Μετάφραση καὶ προσθήκες Ν. Μ. Παναγιωτάκη, *Κρητικὰ Χρονικά*, τ. 23 (1971), σσ. 9-51.
  26. Romilly J. H. Jenkins (νεκρολογία), *Ἑλληνικά*, τ. 24 (1971), σσ. 222-223
  27. Κωνσταντῖνος Μέρτζιος (1886-1971) (νεκρολογία), *Κρητικὰ Χρονικά*, τ. 23 (1971), σσ. 484-493. Βλ. καὶ Προσθήκες καὶ διορθώσεις, *Κρητικὰ Χρονικά*, τ. 24 (1972), σ. 489.
  28. Ἡ βυζαντινὴ οἰκογένεια τῶν Πλευστῶν. Συμβολὴ στὰ γενεαλογικὰ τῶν Φωκάδων, *Δωδώνη*, τ. Α' (1972), σσ. 245-264.

29. Νικηφόρος Βενετζᾶς, *ΕΕΒΣ*, τ. ΛΘ'-Μ' (1972-1973) (Λειμῶν. Προσφορά εἰς τὸν καθηγητὴν Ν. Β. Τωμαδάκη), σσ. 651-658.
30. Φύλλα μεγαλογράμματος εὐαγγελιαρίου τοῦ 10ου αἰ., *Δωδώνη*, τ. Β' (1973), σσ. 323-328.
31. 'Ο Francesco Barozzi καὶ ἡ 'Ακαδημία τῶν Vini τοῦ Ρεθύμνου, *Πεπραγμένα τοῦ Γ' Διεθνoῦς Κρητολογικοῦ Συνεδρίου*, τ. Β', ἐν 'Αθήναις 1974, σσ. 232-251.
32. Περὶ Ναθαναὴλ Χίκα, *Μνημόσυνον Σοφίας 'Αντωνιάδη*, Βενετία 1974, σσ. 265-275.
33. Addendum εἰς τὸν κατάλογον χειρογράφων τῶν ἔργων Συμεῶν τοῦ Θεσσαλονίκης, *Κληρονομία*, τ. 6 (1974), σ. 380.
34. *Βυζαντινὴ 'Ιστοριογραφία*, τεῦχος Α', Πανεπιστημιακαὶ Παραδόσεις, 'Ιωάννινα 1974, σσ. 1-102.
35. Παιδιόφραστος, *Τιμητικὸς τόμος Σ. Γ. Καψωμένου*, Θεσσαλονίκη 1975, σσ. 275-290.
36. Βιβλιοκρισίες (στὰ ἀγγλικά): (α) Χ. Π. Πατρινέλη, 'Ο Θεόδωρος 'Αγγλιανὸς ταυτιζόμενος πρὸς τὸν Θεοφάνη Μηδείας καὶ οἱ ἀνέκδοτοι λόγοι του, 'Αθήναι 1966, (β) Ζ. Ν. Τσιρπανλῆ, Τὸ κληροδότημα τοῦ καρδινάλιου Βησσαρίωνος γιὰ τοὺς φιλενωτικούς τῆς βενετοκρατούμενης Κρήτης, Θεσσαλονίκη 1967, (γ) 'Ι. Κ. Χασιώτη, Μακάριος, Θεόδωρος καὶ Νικηφόρος Μελισσηνοὶ (Μελισσοῦργοί), Θεσσαλονίκη 1966, καὶ (δ) Ν. Camariano, "Ἄσματα καὶ πονημάτια διαφόρων: Chansons et opuscles patriotiques publiés à Jassy en 1821 par un Hétairiste, Bucharest 1966, *Neo-Hellenica*, τ. 2 (1975), σσ. 338-345, 367-369.
37. 'Ο ποιητὴς τῆς γκιόστρας τῶν Χανίων (1594) καὶ ἡ οἰκογένεια Zancarolo, *Δωδώνη*, τ. Δ' (1975), σσ. 113-131.
38. Οἱ κρητικὲς ἐνθυμήσεις τοῦ σιναΐτικοῦ κώδικα 1639, *Δωδώνη*, τ. Ε' (1976) σσ. 121-132.
39. Οἱ στίχοι Β' 149-150 τοῦ «Στάθης»: *Στάθης, κρητικὴ κωμωδία*, ἔκδ. Lidia Martini (Βυζαντινὴ καὶ Νεοελληνικὴ Βιβλιοθήκη, ἀρ. 3), Θεσσαλονίκη 1976, σσ. 171-172.
40. Elpidio Mioni, *Εἰσαγωγή στὴν ἑλληνικὴ παλαιογραφία, μετάφραση (ἀπὸ τὰ ἰταλικά: Introduzione alla paleografia greca) Ν. Μ. Παναγιωτάκη, μὲ προσθήκας τοῦ συγγραφέα καὶ τοῦ μεταφραστῆ, Μορφωτικὸ 'Ίδρυμα 'Εθνικῆς Τραπεζῆς, 'Αθήνα 1977.*
41. Νικόλαος Παπαδόπουλος, Κρητικὸς στιχοῦργὸς τοῦ 16ου αἰῶνα στὴ Βενετία, *Θησαυρίσματα*, τ. 16 (1979), σσ. 113-152.
42. Εἰσαγωγή στὸν τόμο: *Στεφάνου Ξανθοῦδίδου, Μελετήματα, ἐπιμέλεια Ν. Παναγιωτάκη - Θ. Δετοράκη, 'Ηράκλειο 1980, σσ. ζ'-ι'.*

43. Βιργίλιος και 'Ελληνική 'Ανθολογία στα κατάστιχα δύο νοταρίων τοῦ Χάνδακα, *Μνήμη Γεωργίου 'Ι. Κουρομούλη*, 'Αθήναι 1980, σσ. 1-10 (τοῦ ἀνατύπου).
44. 'Ο ποιητὴς τοῦ «'Ερωτοκρίτου», *Πεπραγμένα τοῦ Δ' Διεθνoῦς Κρητο-λογικοῦ Συνεδρίου*, τ. Β', 'Αθήνα 1981, σσ. 329-395.
45. (μὲ Μ. 'Ι. Μανούσακα), 'Η φιλομεταρρυθμιστικὴ δράση τοῦ Φραγκίσκου Πόρτου στὴ Μόδενα καὶ στὴ Φερράρα καὶ ἡ δίκη του ἀπὸ τὴν 'Ιερὰ 'Εξέταση τῆς Βενετίας (1536-1559), *Θησαυρίσματα*, τ. 18 (1981), σσ. 7-118.
46. L. D. Reynolds - N. G. Wilson, 'Αντιγραφεῖς καὶ φιλόλογοι. Τὸ ἱστορικὸ τῆς παράδοσης τῶν κλασικῶν κειμένων, μετάφραση (ἀπὸ τὰ ἀγγλικά: *Scribes and Scholars*) Ν. Μ. Παναγιωτάκη, Μορφωτικὸ 'Ιδρυμα 'Εθνικῆς Τραπεζῆς, 'Αθήνα 1981.
47. 'Ο 'Ιωάννης Κασσιμάτης καὶ τὸ Κρητικὸ Θέατρο, 'Αριάδνη, τ. Α' (1982), σσ. 86-102.
48. 'Ιωσήφ Βάρτσελης, ἀνύπαρκτος Ζακυθινὸς στιχουργὸς τοῦ 17ου αἰῶνα, *Παρουσός*, τ. ΚΕ' (1983) (*Τιμητικὸς τόμος εἰς μνήμην Γεωργίου Θ. Ζώρα*), σσ. 125-145.
49. Φραγκίσκος Λεονταρίτης, Κρητικὸς μουσουργὸς τοῦ 16ου αἰῶνα, *Πρακτικὰ τῆς 'Ακαδημίας 'Αθηνῶν*, τ. 58 (1983), σσ. 514-519.
50. Φραγκίσκου Πόρτου ἐπιγράμματα, 'Αντίχαρη. 'Αφιέρωμα στὸν καθηγητὴ Σταμάτη Καρατζᾶ, 'Αθήνα 1984, σσ. 335-354.
51. 'Αντιγραφεῖς καὶ κείμενα τοῦ κώδικα Marcianus Graecus IX. 17. 'Ανδρέας Σγλέντζας, 'Αριάδνη, τ. Β' (1984), σσ. 88-125.
52. 'Ιάσων Δενόρες, Κύπριος θεωρητικὸς τοῦ θεάτρου (c. 1510-1590), 'Αριάδνη τ. Γ' (1985), σσ. 50-87. Βλ. καὶ *Πρακτικὰ τοῦ Δεύτερου Διεθνoῦς Κυπριολογικοῦ Συνεδρίου* (Λευκωσία 1982), τ. Β' (Μεσαιωνικὸν Τμῆμα) Λευκωσία 1986, σσ. 467-486.
53. 'Η κρητικὴ περίοδος τῆς ζωῆς τοῦ Δομηνίκου Θεοτοκοπούλου, 'Αθήνα 1986, σσ. 1-144 (ἀνατύπωση ἀπὸ τὸ 'Αφιέρωμα στὸν Νίκο Σβορώνο, τ. 2, Ρέθυμνο 1986, μὲ τὴν προσθήκη εὐρειτηρίων). 'Επανεκδόθηκε ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις «Τροχαλία» μὲ προλογικὸ σημείωμα τοῦ Δεκεμβρίου 1987.
54. Μαρτυρίες γιὰ τὸν Κρητικὸ μουσικοσυνθέτη Φραγκίσκο Λεονταρίτη καὶ γιὰ τὴ μουσικὴ στὴν Κρήτη τοὺς δύο τελευταίους αἰῶνες τῆς βενετοκρατίας, *Κρητικὰ Χρονικά*, τ. 26 (1986), σσ. 192-245.
55. Περιπέτειες τῆς ἐθνικῆς μας ταυτότητας, *Παλίμνηστον*, τεῦχος 4 (1987), σσ. 205-212.
56. Sachlikisstudien, Hans Eideneier (ἐκδ.), *Neograeca Medii Aevi. Text und Ausgabe. Akten zum Symposion Köln 1986*, Köln 1987, σσ. 219-278.

57. Μελετήματα περί Σαχλίκη, *Κρητικά Χρονικά*, τ. 27 (1987), σσ. 7-58.
[Αναθεωρημένη και διευρυμένη μορφή τοῦ μελετήματος 56].
58. Κρήτη. *Ἱστορία καὶ Πολιτισμός, τόμος Α'*, Κρήτη 1987, τόμος Β', Κρήτη 1988, ἐπιστημονικὴ ἐπιμέλεια: Νικόλαος Μ. Παναγιωτάκης, Εἰσαγωγικὸ σημεῖωμα, σσ. XI-XX.
59. Ἡ παιδεία (στὴν Κρήτη) κατὰ τὴ βενετοκρατία, στὸ ἔργο *Κρήτη: Ἱστορία καὶ Πολιτισμός*, τόμος Β', Κρήτη 1988 σ.σ. 163-195.
60. Ἡ μουσικὴ (στὴν Κρήτη) κατὰ τὴ βενετοκρατία, στὸ ἔργο *Κρήτη: Ἱστορία καὶ Πολιτισμός*, τόμος Β', Κρήτη 1988, σσ. 291-315.
[Τὰ μελετήματα 59 καὶ 60 ἀντυπώθηκαν σὲ χωριστὸ βιβλίον μὲ τίτλον ἼΙ παιδεία καὶ ἡ μουσικὴ στὴν Κρήτη κατὰ τὴ βενετοκρατία, Κρήτη 1990, σσ. 1-105].
61. Σαχλίκης, Στέφανος, *Παγκόσμιον Βιογραφικὸν Λεξικόν*, τ. 9Α, Ἀθήνα 1988, σ. 208.
62. Πρόλογος (μὲ Γεώργιον Μπαμπινιώτη), *Μνήμη. Τόμος εἰς μνήμην Γεωργίου Ι. Κουρμούλη*, Ἀθήναι 1988, σσ. ζ'-η'.
63. Τζάνες Μπουνιαλῆς, Μαρίνος, *Παγκόσμιον Βιογραφικὸν Λεξικόν*, τ. 9Β, Ἀθήνα 1988, σ. 107.
64. Φαλιέρος, Μαρίνος, *Παγκόσμιον Βιογραφικὸν Λεξικόν*, τ. 9Β, Ἀθήνα 1988, σσ. 248-249.
65. Φόσκολος, Μάρκος Ἀντώνιος, *Παγκόσμιον Βιογραφικὸν Λεξικόν*, τ. 9Β, Ἀθήνα 1988, σ. 325.
66. Χορτάτσης, Γεώργιος, *Παγκόσμιον Βιογραφικὸν Λεξικόν*, τ. 9Β, Ἀθήνα 1988, σσ. 458-459.
67. Francesco Leontaritis, alias Londariti, musicista cretese del Cinquecento, *Ἱταλοελληνικά*, τ. 1 (Napoli 1988), σσ. 123-130.
68. Ὁ ποιητὴς τοῦ «Ἐρωτοκρίτου» καὶ ἄλλα βενετοκρητικὰ μελετήματα, Ἡράκλειον 1989.
[Περιλαμβάνει τὰ μελετήματα ὑπ' ἀρ.: 16, 22, 23, 24, 29, 31, 37, 38, 39, 41, 43, 44, 47, 48 καὶ 51].
69. Ὁ Antonio Molino στὴν Κέρκυρα, στὴν Κρήτη καὶ στὴ Βενετία, *Ἀριάδνη* (1989), τ. 5 (Ἀφιέρωμα στὸν Στυλιανὸ Ἀλεξίου), σσ. 261-278.
70. Μαρτυρίες γιὰ τὴ μουσικὴ στὴν Κρήτη κατὰ τὴ βενετοκρατία, *Θησαυροί*, τ. 20 (1990), σσ. 9-169.
71. Φραγκίσκος Λεονταρίτης, *Κρητικὸς μουσικοσυνθέτης τοῦ δέκατου ἔκτου αἰῶνα. Μαρτυρίες γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο του*, Βενετία 1990 (σσ. ΙΧ-LII + 1-272 + 33 πίν.) (Βιβλιοθήκη τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου Βυζαντινῶν καὶ Μεταβυζαντινῶν Σπουδῶν τῆς Βενετίας, ἀρ. 12).
72. Προλεγόμενα στὸ βιβλίον τῆς Αἰκατερίνης Ἀριστείδου, *Ἀνέκδοτα ἔγγραφα τῆς Κυπριακῆς Ἱστορίας*, τ. Α' (1474-1508), Λευκωσία 1990, σσ. ΙΧ-XII.

73. Τὸ Φόδελε καὶ ὁ Γκρέκο. Σύντομη ἀναδρομὴ στὴ γένεση, στὴ διάδοση καὶ στὴν ἐδραίωση ἑνὸς μύθου, *Ἀντί*, τ. 445 (24 Αὐγούστου 1990), σσ. 32-34.
74. Ἐκθεση πεπραγμένων τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου Βυζαντινῶν καὶ Μεταβυζαντινῶν Σπουδῶν τῆς Βενετίας κατὰ τὰ ἔτη 1983-1989, *Θησαυρίσματα*, τ. 20 (1990), σ. 518.
75. Τὸ μήνυμα τῆς Μάχης τῆς Κρήτης, *Παλίμνηστον*, τεύχος 11 (1991), σσ. 33-40.
76. Τὸ κείμενο τῆς πρώτης ἐκδόσης τοῦ «Ἀπόκοπου». Τυπογραφικὴ καὶ φιλολογικὴ διερεύνηση, *Θησαυρίσματα*, τ. 21 (1991), σσ. 89-209.
77. Ἐκθεση πεπραγμένων τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου Βυζαντινῶν καὶ Μεταβυζαντινῶν Σπουδῶν τῆς Βενετίας κατὰ τὸ ἔτος 1990, *Θησαυρίσματα*, τ. 21 (1991), σσ. 431-476.
78. Le prime rappresentazioni teatrali nella Grecia moderna: Antonio Molino a Corfù e a Creta, *Medioevo romanzo e orientale. Testi e prospettive storiografiche*, Colloquio Internazionale, Verona, 4-6 aprile 1990, Messina (Rubbettino) 1992, σσ. 205-218 = *Θησαυρίσματα*, τ. 22 (1992), σσ. 345-360 (ἀναθεωρημένη ριζικὰ μορφή τοῦ μελετήματος).
79. Τὸ συνέδριο «Ἀρχές τῆς Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας» (Βενετία, 7-10 Νοεμβρίου 1991), *Θησαυρίσματα*, τ. 22 (1992), σσ. 381-391.
80. *Origini della letteratura neogreca*, Atti del Congresso (Venezia 1991), a cura di Nikolaos M. Panayotakis, τ. 1-2 (Venezia 1993) (Βιβλιοθήκη τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου Βυζαντινῶν καὶ Μεταβυζαντινῶν Σπουδῶν τῆς Βενετίας, ἀρ. 14 καὶ 15), Discorso introduttivo, σσ. 14-27.
81. «Παλαιὰ καὶ Νέα Διαθήκη» ποίημα προγενέστερο τοῦ 17ου αἰώνα, *Origini della letteratura neogreca*, τ. 2, σσ. 242-277.
82. «Θρῆνος τοῦ Φαλλίδου τοῦ πτωχοῦ», *Θησαυρίσματα*, τ. 23 (1993), σσ. 222-289.
83. Τὸ Κρητικὸ Θέατρο, στὸ βιβλίο-πρόγραμμα *Γεωργίου Χορτάτη Κατσούρμπου*, Ἡ νέα Σκηνή, Μάιος 1993, σσ. 95-101.
84. Οἱ πρώτες ἀρχές τῆς δημώδους νεοελληνικῆς πεζογραφίας, *Παλίμνηστον*, τεύχος 13 (1993), σσ. 247-257.
[Ἀνατυπώθηκε ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις «Στιγμή», Κατάλογος 21 (Ἰούνιος 1998), σσ. 58-72].
85. (Νεκρολογία) Φανὴ Μαυροειδῆ (1944-1992), *Θησαυρίσματα*, τ. 23 (1993), σσ. 379-382.

86. Έκθεση πεπραγμένων του Έλληνικού Ίνστιτούτου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών της Βενετίας κατά τὸ ἔτος 1991, *Θησαυρίσματα*, τ. 23 (1993), σσ. 383-430.
87. Ἀνδριῶτες ναυτικοὶ στὴ Βενετία στὰ μέσα τοῦ 16ου αἰώνα. *Ἀνδριακά Χρονικά*, τ. 21 (1994), σσ. 143-153.
88. «Στὸ Κάστρον ἐπαντρεύτηκε», *Ροδιανά, Τιμὴ στὸν Μ. Ι. Μανούσακα*, τ. 2, Ρέθυμνο 1994, σσ. 371-388.
89. La versione greca di una barzetta cinquecentesca, *Testi letterari italiani tradotti in greco (dal '500 ad oggi)*, a cura di Mario Vitti, Messina (Rubbettino) 1994, σσ. 103-118.
90. Griechische Musiker im Deutschland des 16. Jahrhunderts, Hans Eideneier (ἐκδ.), *Graeca recentiora in Germania*, Wiesbaden 1994, σσ. 137-147.
91. Προλεγόμενα στὸ βιβλίο τοῦ Γιάννη Κ. Μαυρομάτη, Ἰωάννης Ὀλόκαλος, νοτάριος Ἱεράπετρας. Κατάστιχο (1496-1543) (Ἑλληνολατινικὴ Ἀνατολή - Oriens Graecolatinus, 1), [Ἑλληνικὸ Ίνστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών τῆς Βενετίας και Βικελαία Δημοτικὴ Βιβλιοθήκη Ἡρακλείου], Βενετία 1994, σσ. 7-12.
92. Προλογικὸ σημείωμα στὸν τόμο τοῦ Giuseppe Spadaro, *Letteratura cretese e rinascimento italiano*, Messina (Rubbettino) 1994, σσ. 7-8.
93. Prefazione στὸ βιβλίο τοῦ Cristiano Luciani, Gian Carlo Persio, *La Nobilissima Barriera della Canea, poema cretese del 1594* (Ἑλληνολατινικὴ Ἀνατολή - Oriens Graecolatinus, 2), [Ἑλληνικὸ Ίνστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών τῆς Βενετίας και Βικελαία Δημοτικὴ Βιβλιοθήκη Ἡρακλείου], Βενετία 1994, σσ. IX-XVI.
94. Προλεγόμενα στὸ βιβλίο τῆς Enno Layton, *The Sixteenth Century Greek Book in Italy. Printers and Publishers for the Greek World*, Βενετία 1994, σσ. 25-29.
95. Έκθεση πεπραγμένων τοῦ Έλληνικοῦ Ίνστιτούτου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών τῆς Βενετίας κατά τὸ ἔτος 1992, *Θησαυρίσματα*, τ. 24 (1994), σσ. 431-477.
96. Έκθεση πεπραγμένων τοῦ Έλληνικοῦ Ίνστιτούτου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών τῆς Βενετίας κατά τὸ ἔτος 1993, *Θησαυρίσματα*, τ. 24 (1994), σσ. 478-519.
97. Τὸ πρότυπο τοῦ «Φαλλίδου», *Πρακτικὰ Α' Διεθνούς Συνεδρίου Συγκριτικῆς Γραμματολογίας, Σχέσεις τῆς ἑλληνικῆς μετὰ τίς ἕβνες λογοτεχνίας, Ἐκδόσεις «ΔΟΜΟΣ», Ἀθήνα 1995, σσ. 529-553.*
98. The Italian Background of Early Cretan Literature, *Dumbarton Oaks Papers*, τ. 49 (1995), σσ. 281-323.

99. Le fonti italiane di un poema misogino cretese del tardo Quattrocento, *Θησαυρίσματα*, τ. 25 (1995), σσ. 124-142.
100. (μὲ Olivier Reverdin) *Οἱ Ἑλληνικὲς σπουδὲς στὴν Ἑλβετία τοῦ Καλβίνου*, Μορφωτικὸ Ἰδρυμα Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, Ἀθήνα 1995.
[Περιλαμβάνει τὶς δμῦλες τῶν καθηγητῶν Olivier Reverdin καὶ Νίκου Παναγιωτάκη κατὰ τὰ ἐργαζία τῆς ἐκθεσης «Ἑλληνικὲς ἐκδόσεις στὴν Ἑλβετία τὸν 16ο καὶ 17ο αἰῶνα», στὴν Ἐθνικὴ Πινακοθήκη μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς Ἑπτακοσιοστῆς Ἐπετείου τῆς Ἑλβετικῆς Ὀμοσπονδίας, στίς 2 Δεκεμβρίου 1991. Σὲ παράρτημα περιλαμβάνει ἐπίσης δύο προγενέστερα μελετήματα τοῦ Νίκου Παναγιωτάκη, τὰ ὑπ' ἀρ. 47 καὶ 50].
101. Education and Culture in Venetian Crete, *El Greco of Crete*, Πρακτικὰ τοῦ διεθνοῦς ἐπιστημονικοῦ συνεδρίου ποῦ ὀργανώθηκε μὲ ἀφορμὴ τὰ 450 χρόνια ἀπὸ τὴ γέννηση τοῦ ζωγράφου (Ἡράκλειο, 1-5 Σεπτεμβρίου 1990), Δῆμος Ἡρακλείου 1995, σσ. 19-28 (ἐναρκτήρια διάλεξη).
102. Un nuovo documento del periodo cretese di Dominikos Theotokopoulos, *El Greco of Crete*, Δῆμος Ἡρακλείου 1995, σ. 133-140.
[Ἀναδημοσιεύτηκε στὸ περιοδικὸ *Θησαυρίσματα*, τ. 26 (1996), σσ. 196-205].
103. Τὸ ἀπνευμάτιστο μονοτονικό. Ἕνας ἀπολογισμός, *Ἀντί*, τ. 596 (19 Ἰανουαρίου 1996), σσ. 58-62.
104. Preface (μὲ Costas N. Constantinides, Elizabeth Jeffreys καὶ Athanasios D. Angelou) στὸν τιμητικὸ τόμο *ΦΙΛΕΛΛΗΝ: Studies in Honour of Robert Browning* (Istituto Ellenico di Studi Bizantini a Postbizantini di Venezia - Bibliothek n. 17), Βενετία 1996, σσ. XV-XVI.
105. Fragments of a Lost Eleventh Century Byzantine Historical Work? *ΦΙΛΕΛΛΗΝ: Studies in Honour of Robert Browning*, Βενετία 1996, σσ. 321-357.
106. Βενετία καὶ Κρήτη, *Ἀντί*, τ. 645 (10 Ὀκτωβρίου 1997), σσ. 44-48.
107. William Shakespeare, *Ἡ Τρικυμία*, μετάφραση Νικόλαος Μ. Παναγιωτάκης, ἐκδόσεις «Στιγμή», Ἀθήνα 1998.
108. William Shakespeare, *Τρωίλος καὶ Χρυσίδα*, μετάφραση Νικόλαος Μ. Παναγιωτάκης, ἐκδόσεις «Στιγμή», Ἀθήνα 1998.

ΥΠΟ ΕΚΤΥΠΩΣΗ

109. *Κρητικὸ Θέατρο (Μελετήματα)*, ἐκδόσεις «Στιγμή», Ἀθήνα 1998.
110. *Παλαιὰ καὶ Νέα Διαθήκη, ἀνέκδοτο κρητικὸ στιχούργημα τοῦ τέλους τοῦ 16' αἰῶνα*, κριτικὴ ἐκδοση μὲ εἰσαγωγή καὶ γλωσσάριο Νικολάου Μ. Παναγιωτάκη.
111. *Κρητικὴ Ἀναγέννηση (Μελέτες καὶ ἄρθρα)*, ἐκδόσεις «Στιγμή», Ἀθήνα.

112. (με Βάλτερ Ποϋχνερ) *Τραγέδια τοῦ Ἁγίου Δημητρίου*, Θρησκευτικὸ δρᾶμα με κωμικὰ ἰντερμέδια ἄγνωστου ποιητῆ ποὺ παραστάθηκε στὶς 29 Δεκεμβρίου 1723 στὴ Ναξία. Κριτικὴ ἔκδοση με εἰσαγωγή, σημειώσεις καὶ γλωσσάριο, Ἡράκλειο (Πανεπιστημιακὲς ἐκδόσεις Κρήτης) 1998.
113. Manousos Theodoropoulos the Pirate: 1571-1578, *Ὁ Γκρέκο στὴν Ἰταλία καὶ ἡ Ἰταλικὴ Τέχνη*, Πρακτικὰ τοῦ διεθνοῦς συνεδρίου ποὺ ὀργάνωσε τὸ Ἰνστιτοῦτο Μεσογειακῶν Σπουδῶν τοῦ ΙΤΕ καὶ τὸ Πανεπιστήμι Κρήτης στὸ Ρέθυμνο (Σεπτέμβριος 1995).
114. Οἱ ἀναμνήσεις ἐνὸς Κρητικοῦ πρόσφυγα ἀπὸ τὸ Χάνδακα τοῦ πρώτου μισοῦ τοῦ 17ου αἰώνα, Πρακτικὰ κύκλου διαλέξεων «Ὁ Μίτος τῆς Ἀριάδνης - Ξετυλίγοντας τὴν Ἱστορία τῆς πόλης τοῦ Ἡρακλείου», Ἡράκλειο σσ. 45-52.

